СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 124. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 29. мая. 1925.

VOL. XXXIII. No. 124. Jersey City, N. J., Friday, May, 29. 1925. THREE CENTS

Вибух у копальни похоронив пів сотки майнерів.

КОВЛ ГЛЕН, Норт Каролайна, 27. мая. — В копальни вугля, належачій до Каролайна Ковл Компані, наступив нині коло пів до десятої години рано вибух підземних газів. В хвилі вибуху було в копальні 59 робітників. Копальняний ратунковий віддіа сейчас спустився в копальню й добув відти 6 трупів, але заким міг спуститися ще раз, наступив, в пів години по першім, другий вибух, ще сильніший від першого; сей розбив у дребезги будинок над входом до копальні, так що тепер ратунок уже зовсім став неможливий. О годині пів до одинайцятої був ще один вибух.

Ратункова акція властиво не може починатися, заким не прочистять одинокого проходу в копальню, котрий весь заваленнй розбитим будинком. При усуванню зломів не може нараз працювати більше як шестеро людий. Завізвані телеграфічно ратункові копальняні відділи стейтового майнерського уряду ще не наспіли. Приїхала лишень компанія війска, щоби держати порядок довкола копальні, довкола котрого зібралися тисячі народа, так родин майнерів, як і цікавих. Жінки й діти майнерів не відходять від шибу; дехто плаче, дехто дивиться тупо на заваленнй вхід, а дехто клякає й молиться.

Заряд не покладає великої надії на те, щоби можна було добути кого зі захоплених ще живим. Ратункова акція утруднена ще й тим, що вибух случився далеко під землею. Захоплені живцем у підземний гріб майнери моглиб виратуватися лишень в той спосіб, як вони затарасували були вхід до свого хідника сейчас по першім вибуху й в той спосіб не пустили ні газу ні огню до себе.

СМЕРТЬ О. НЕСТОРА ДМИТРОВА.

ЕЛИЗАБЕТ, Ню Джерзі, 27. мая. — В місцевому шпиталі Алексіен Бродерс Госпитал помер сьогодня вечером український католицький священник, о. Нестор Дмитрів.

Похорони відбудуться в понеділок, 1. червня, з церкви св. Володимира в Елизабеті.

(Про життя й діяльність Покійного буде написано в слідуючім числі).

ЗАПОВІДАЮТЬ РЕВІЗІЇ НА КАНАДІЙСЬКИХ ПОЇЗДАХ.

ОТАВА, Канада, 26. мая. — Американський уряд дав канадійському урядови до зрозуміння, що він думає в короткім часі переводити ревізії за горівкою в поїздах, що переїзджають з Канади в Злучені Держави. Урядники кажуть, що велика частина подорожних сих поїздів возить горівку, а декотрі тим і займаються, що пачкують горячі напитки.

ІТАЛІЯ РОБИТЬ ПЕРШИЙ КРОК У СПРАВІ СВОЇХ ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН, 26. мая. — Італійський амбасадор відбув з Мелоном, американським секретарем (міністром) скарбу, довшу конференцію в справі сплати воєнних довгів. Мав він просити Америку о відложенне терміну сплати.

ЗА ЦЕНТРАЛІЗАЦІЄЮ МОЛОЧНОГО ПРОМИСЛУ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 26. мая. — Професор Фредерик Гов, директор Інституту Прета, в Бруклині, виголосив тут на зборах Американського Товариства Молочних Лікарських Комишенерів відчит, в якім заявився за централізацією (зібранием в один осередок) всего молочного промислу Злучених Держав. На його думку, така централізація заощадилаби богато гроша для американського населення.

ЛІКАРІ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЙНИХ ОБМЕЖЕНЬ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 26. мая. — Конвенція Американського Товариства Лікарів заявилася однодушно за усуненнем заказу, який обмежує право лікарів до записування хорим алькоголічні напитки. Ся однодушна постанова сьогорічної конвенції стоїть у виразнім противеньстві до ухвали в році 1917., коли лікарська конвенція невеличкою більшостю голосів заявилася проти вживання алькоголю для лічничих цілий.

На сій самій конференції виступало богато лікарів з доказами, що кождий лік, якого фабриканти кажуть, що він лічить всі недуги, є обманьством. Те саме відноситься й до лічення при помочи перещіплювання железів, яке теж малоби лічити всі недуги.

ЖОВНІР — ВОЯКА З ЛЮБОВИ.

НЮ ЙОРК, 26. мая. — Перед військовим судом ставав тут за дезерцію Джек В. Дейвис. У вересни 1917. року вправляв він рекрутів та пропав без вісти. Тепер його арештовано, як він висідав з корабля, що приїхав з Німеччини, і поставлено на суд за дезерцію.

Обжалований оповів на суді довгу й займаючу історію. Походить він зі Сен Луиса й має літ 33. Ще з молоду він хотів воювати. Бився він наперед у Мексику під Вілею, Обрегоном і Сапатою. Коли в Европі вибухла війна, він поїхав до Канади й там вступив до гусарів. Бився в богато битвах, дістав високі відзначення за відвагу, дослужився ранги офіцира, і ранений в 1917. році приїхав на відпустку до Злучених Держав. Тут він здезертирував з канадійського війска та вступив до американського війска, котре власне тоді збиралося їхати до Европи. Однак йому як старому воякови казали „абрихтувати" рекрутів. За три місяці сей „абрихтунок" йому обрид так, що він здезертирував з американського війска, поїхав знова до Канади й вступив назад до канадійського. З Канадійцями він і бився до кінця війни в Франції. Як скінчилася війна, він здезертирував знова та поїхав до Німеччини студіювати медицину.

Вислухавши сеї історії, воєнний американський суд звільнив його від кари й дав йому почесну відправу з американської армії.

УДАРТЕ В ВІЧЕВИЙ ДЗВІН, ДОПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ СЕЛУ.

Від місяців не бачить наш селянин хліба. Сам не має чим поживитися і не має зерна на весняний посів. Тепла зима і мишва знищила озимину. Лютий ворог давищує його податками і даниками та жде на його загибіль.

Громадяне. Не даймо загибати живому народови. Киньмося всі як оден до ратунку нації. Нехай прокинеться в ту страшну хвилю і найбільш заспаний кут, хай вдарить в вічевий дзвін і кличе нарід на пораду, на негайну допомогу нашому Голодуючому Рідному Селу.

Поратувати село — це наш святий обовязок, бо ратуючи село, ратуємо українську націю. Від того обовязку не може і не сміє відтягнутися буквально ні одна особа українського роду.

В першій мірі повинні взятися до цеї праці наші товариства і парохії по місцях, а дальше всі свідомі громадяне. Повинні скликувати віча і наради і представити народови голодове лихоліття в старім краю.

Коли бракує Вам бесідника пишіть до Обєднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

СМЕРТЬ ВІД ҐАЗУ.

ЙОНКЕРС, Ню Йорк, 26. мая. — Сусіди, йдучи за смородом світляного ґазу, відкрили в мешканню вдови Катерини Карней два трупи: її та її сина. Найдено їх у кухні. Видно, ґаз зачадив їх підчас розмови.

ЦІКАВИЙ АВТОМОБІЛЕВИЙ ВИПАДОК ПЕРЕД СУДОМ.

НЮ ЙОРК, 26. мая. — В стейтовім суді в нюйорській дільниці Квінс відбулася нині розправа проти автомобілевого підприємства Єлов Тексикеб Корпорейшен, котре три сестри Соломоні пізвали за відшкодованне за втрату брата. На суді показалося, що Френк Соломоні всів був одного вечера до авта сеї компанії та казав себе завести домів. Шофер, відай пяний, поїхав кудись понад воду, заїхав на причал та звалив автомобіль в морський залив. Погибли при тім і пасажир і шофер. Присяжні судді признали дівчатам 12,000 долярів за смерть брата, котрий їх удержував за свого життя.

РЕПУБЛИКА АНДОРРА ПЛАТИТЬ ГАРАЧ.

В пірінейських горах, на границі між Францією та Еспанією лежить маленька республика верховинців Андорра, яка стоїть під протекторатом Франції і на знак своеї залежности платить їй вже з давен-давна річний гарач. В цих днях прибула власне до Франції делеґація републики і привезла гроші відразу за два роки в сумі 1920 франків. Франція дозволила Андоррі складати данину відразу за два роки тому, що подорож делеґації, яка мусить особисто приїхати, коштує за кожен раз о много більше.

Французька влада просила делеґацію на обід, але вона відмовилась, кажучи що це потягає великі кошти. Делеґація зложила присягу вірности Франції і вдоволившись кількома склянками шампану, відїхала в свої убогі гори.

СМЕРТЬ ПІДЧАС ПАРАДИ.

У Варшаві відбувалася дня 3. мая шумна парада на спомин конституції 3. мая. В параді взяла участь вся місцева залога і летунські ескадри. Коли один з літаків спускався вже на поле злету, приключилася з ним катастрофа. Літак вдарив цілою силою в ганґар і розбився. Один механік поранився, а другий забився на смерть.

АРЕШТ СОВІТСЬКИХ ОФІЦИРІВ.

В Ленінграді арештувала совітська влада всіх офіцирів совітських підводних лодок. Їм закидують протикомуністичну змову. В звязку з цим має уступити народній комісар мари[illegible]

РАДЯНСЬКІ ЗБРОЄННЯ.

Часопись „Крестьянская Украина" приносить статтю в якій обговорює радянські зброєння на всім просторі Рад. Союза, а особливо на Україні.

В 1925 році побільшиться число піхотних дивізий з 40 на 56. Перша кінна армія зложена з 6 дивізий виділить нових 5. Кавказька кінна армія буде здвоєна. Артилерії достарчує Японія.

17 фабрик на Україні замінено на фабрики ґазів.

Совітські хеміки мали винайти страшно ділаючі удушливі ґази. Їх виробляється тепер у великій тайні в фабриці коло Києва. Звідси висилається їх до фабрик гарматних стрілен і аеропляннпх бомб для наповнювання набоїв.

Проби роблені тим ґазом на коровах і конях дали як „найкращий" вислід. Корови і коні моментально здихали, хоч їм закладали звичайні протиґазові маски.

Японія достарчає також підводних лодок і гидроплянів.

Рад. Україна представляє воєнний табор. Тут змасовано найбільше війска з цілого простору Союза.

На Україні розкватировано 14 дивізий на Кавказі 7, на Сибірі 6, а на польській границі тільки 3 дивізії і 4 бриґади граничних війск.

Розкватирування найбільшого числа війск на Україні пояснюють большевики можливістю недалекої війни з Румунією. Однак тут входять в рахубу цілком певні побоювання перед повстанцями.

РЕВОЛЬВЕРИ І ҐРАНАТИ ПІДЧАС ІСПИТУ ЗРІЛОСТИ.

Підчас іспиту зрілости в державній ґімназії у Вильні трох абітуріентів виконало замах на урядуючу іспитову комісію. Один з абітуріентів стрілив кілька разів до директора ґімназії, а другий кинув ручний ґранат. Наслідки замаху були страшні: Самі замаховці і ще кількох абітуріентів згинуло. Ранених є понад 10 осіб.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ ПРО УКРАЇНСЬКІ ПРИВАТНІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

В дискусії над буджетом міністерства освіти поставили українські посли внесенне, щоб призначити шість міліонів злотих на удержавленне українського приватного університету й української приватної високої технічної школи у Львові.

Внесенне відкинено.

В голосованню за тим внесеннем голосували лиш українські, білоруські і жидівські посли та кількох польських соціялістів. Всі прочі польські посли голосували проти.

ЛАНЦУХОВИЙ МІСТ У КИЇВІ ВІДБУДОВАНО.

Знищений в 1921 р. Поляками ланцуховий міст на Дніпрі у Київі відбудовано і віддано для вжитку. Довжину мосту скорочено з 366 сяжнів на 325, натомісць значно підвисшено його висоту так, що при найбільшій воді зможуть вільно проходити попід мостом пароплави. Ланцуховий міст побудовано 1848 до1853 роках. Всі будівельні роботи були виконані в Англії, морем перевезені до Одеси, а з відси чумаки перевезли його волами до Київа. Тепер будівельні роботи були виконані місцевими київськими заводами. Через ланцуховий міст буде проведена трамваєва лінія на той бік Дніпра, аж до ст. Дарниця.

ПРАКТИЧНИЙ ПОЄДИНОК.

Французький письменник Шоль написав в часопису „Фіґаро" статтю, в якій закпив собі з одного визначного політика.

Шоль думав, що зачіплений політик визве його зараз на поєдинок. Одначе політик ані вусом не моргнув.

Тоді Шоль помістив ще одну статтю, в якій назвав політика останнім боягузом, що боїться взяти до руки шаблю або пістолет. Аж тоді надійшов лист від політика. Лист звучав: Мій пане! З такими бандитами як ви ніхто не буде поєдинкуватися. Такому чоловікови просто обтинається уха і я власне це роблю писемно. Прошу приняти за доконану річ, що ваші уха обтяті!

Шоль відповів на цей лист і написав: Відповідаючи на ваш ласкавий лист, посилаю вам почтою шість куль в вашу голову. Цим способом я вас вбиваю листовно. Прошу вважати себе від прочитання першої стрічки цего листа за мертвого. Поручаючись ласкавій памяти вашого трупа, остаю з належною пошаною, Шоль.

В цей спосіб відбувся поєдинок, скроплений каплями — атраменту.

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

В деяких округах Чехо-Словаччини земельна парцеляція покінчена. З 900,000 гектарів землі вивласнених під парцеляцію, розділено до тепер між безземельних і малоземельних 506,176 гектарів. Вивласнено 2,848 фільварків.

В 1924 році сто двайцять тисяч родин обділено землею. Загалом обділено досі землею близко 400,000 родин. В деяких округах нема вже безземельних родин хліборобів. Ліси удержавлено. З кінцем 1924 простір удержавнених лісів виносив 100.000 гектарів.

Земельна реформа буде скінчена до двох літ.

Великий голод в Галичині і в південній Україні.

БЕРЛІН, 27. мая. — Часописі подають звідомлення з Галичини і з південної України про велику голоднечу серед населення в тих українських краях.

Голод щораз то зростає і до жнив може перемінитись у катастрофальне безхлібе.

НОРВЕҐІЯ ГОТУЄ НОВУ ЕКСПЕДИЦІЮ ДЛЯ РАТОВАННЯ АМУНДСЕНА І ЙОГО ТОВАРИШІВ.

ОСЛО, столиця Норвеґії, 27. мая. — Про Амундсена і його товаришів нема жадної вістки вже тиждень.

Кажуть, що коли до пятниці, 29-ого с. м., не буде і далі жадної відомости, то се буде доказом, що їм приключилась пригода.

Норвеське правительство вже тепер ладить нову експедицію, яку хоче в пятницю вислати на ратунок експедиції Амундсена до північного бігуна. На се воно призначило теж два літаки, якими має відлетіти кілька осіб з ратунковими засобами.

Із Спіцберґен сповіщають, що в околицях північного бігуна тепер погода і тому нова виправа буде улекшена.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ БАЛАКУНІВ.

ПАРИЖ, 26. мая. — Богато видних Американців, що приїхали сюди на літо, протестує проти заяви нюйорського банкира Отта Кана, котрий сказав, що американське правительство у домаганню сплати довгів не заступає настрою американського народу.

Вони кажуть, що Кан повинен пильнувати свого інтересу, а справи воєнних довгів Америки оставити правительству у Вашинґтоні.

НЕ БУДЕ ГОВОРИТИ.

ПАРИЖ, 26. мая. — Бувший американський амбасадор заявив нюйорським кореспондентам, що він говорив про справу французьких довгів зовсім приватно, а не для прилюдного відома, та що він на будуче буде здержуватись від подібних заяв, які можуть не подобатись американському правительству.

БРАТТЯ ПОСВАРИЛИСЬ.

БЕРЛІН, 27. мая. — Сини покійного німецького маґната Гуґа Стіннеса, Гуґо й Едмунд, посварились і розійшлися.

Вони теж хотять поділитися спадком.

БЕЗРОБІТТЄ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 27. мая. — У Відні тепер велике безробіття. Без праці є 170,000 робітників.

З уваги на те робітництво апелює до Америки, щоб допустила 50,000 фахових робітників і сим робом полекшила недолю віденських безробітних родин.

АЛІЯНТСЬКА НОТА ДО НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН, 27. мая. — Аліянти небаром вишлють ноту до Німеччини у справі розоруження, яке вона мала довершити на основі версайського „мирового" договору.

В ноті буде подано, що аліянтська військова комісія найшла в Німеччині склади з оружем, якого Німеччина не повинна була мати згідно з постановами договору.

Франція признає, що Німеччина знищила воєнні матеріяли, але каже, що вона досі має ще 40 фабрик до роблення оружя й амуніції.

СОЦІЯЛІСТИ ЗА ВІЙНОЮ.

ПАРИЖ, 27. мая. — Французькі соціялісти повідомили преміера Пенлеве, що вони підпирають його у справі війни в Мароку.

НІМЦІ ДО МАРОКАНЦІВ.

ПАРИЖ, 27. мая. — Тутешні ґазети подають, що до війска провідника Ріфів (се мароканське гірське племя), Абд-ел-Кріма, зголосилось 147 німецьких офіцирів.

СТРАЧЕННЄ ЗАГОВІРНИКІВ.

БЕРЛІН, 27. мая. — Із Софії, столиці Болгарії, повідомляють, що там страчено нині трох комуністичних заговірників, яких засуджено на смерть за підложенне пекольної машини в церкві.

Їх повішено. За катів винанято трох циганів.

Екзекуцію виконано в приняві 50,000 осіб.

ДЖАБИ ДЛЯ ТРОЦЬКОГО.

МОСКВА, 27. мая. — Сьогодня урядово оголошено, що Троцького іменовано членом президії Верховного Економічного Совета і головою Генерального Комітету Концесій.

Советська влада сподівається, що він зреорґанізує російський промисл.

Троцький має виготовити плян електрифікації цілої Росії.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ПРИЙДЕ НА ВИКЛАД.

ВАРШАВА, 26. мая. — Польський міністер заграничних справ граф Александер Скршинський виїде до Америки, де матиме виклад в Політичному Інституті у Виллиемставн, Месс.

МУССОЛІНІ В Д'АННУНЦІЯ.

РИМ, 26. мая. — Премієр Муссоліні гостить у вілі поета і жовніра Ґабріела д'Аннунція в селі Ґардоне над озером Ґарда.

Д'Аннунціо привитав гостя дуже сердечно, викликаючи, що його приїзд до нього се заповідь нової ери, яку принесе порозуміннє фашістів з італійськими ветеранами світової війни.

До села Ґардоне прибули тисячі селян, котрі хотять побачити диктатора Муссоліні.

Туди має завтра прибути [illegible]

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЗАНЕДБУВАТИ СВОЇХ ОБОВЯЗКІВ

З одного відділу Українського Народного Союза пишуть до головної канцелярії нашої організації листа, в котрім описується подія, на яку треба звернути увагу загалу, бо подібне може статися й по других місцевостях і відділах.

Який рік тому назад приступив до того відділу один Українець. Належав він відтак і платив точно свої вкладки через 10 місяців. На одинайцятім місяци після приступлення він перестав платити і був відділом засуспендований. В дванайцятім місяци він знова не заплатив і був виключений. В тринайцятім місяци він упокоївся. Була в нього жена й діти, і не мало їх. Маєтку не лишив ніякого. Якби мав заплачену асекурацію, то запомога зі Союза булаби одиноким просто маєтком. Кревняків на місци, а може й в цілій Америці, в нього не було ніяких. Прийшлося збирати в відділі, серед його давних співтоваришів датки на похорони. Очевидно, що й до головної канцелярії написали, щоби вона дала запомогу, хоч і вони самі знали, що канцелярія не сміє ламати законів організації і мусить поступати після статута.

Факт сей підчеркує нам дуже важну справу. Особливо тепер підчас літних місяців вона важна, коли так богато людий для гарної погоди й розривки пропускає місячні збори відділів та занедбує правильні місячні вкладки. Вона нам показує, що член не повинен пропускати ні одної вкладки, бо за таким занедбаннем іде суспенза, а за нею може й піти виключенне, яке всюди потягає втрату членських прав і привілеїв. Не можна легковажити собі справи, та говорити: „Ет, я можу пропустити один місяць. Навіть два. Надолужу пізнійше." Богато було таких, які надолужили, правда. Але й правда, що богато було таких, яким не судилося надолужити. Кождий повинен приступати до організації сейчас, бо ніхто не знає ні дня ні години своєї смерти, і так само ніхто не повинен покидати організації ні на один місяць, бо ніхто не знає ні дня ні години. Організації треба триматися, бо се наша підпора. Хто пускається організації, се немовби той, що пливе на морю, держачися дошки, і пускає її на хвилину, хоча не знає, чи вдасться йому її назад зловити. Як не зловить її, тоді й соломки ловивбися, і бритви хапавбися ,щоби не втопитися. І тоді він знає, що краще було не пускати дошки хочби на секунду.

Відноситься се теж до часів, коли тяжко за роботу. Тоді богато людий закидає платити вкладки, щоби не відречися одної або другої приємної звички, як курення, тощо. Не так робить розумна людина. Розумний знає, що обезпеченне в запомоговій організації се його ощадности, і то ще такі, що він їх дістане на случай випадку в такій висоті, яку він собі вигодив від організації при вступі. Тому то розумний чоловік скорше покине якусь приємність, відучиться курити, чи що там, як зречеться заощаджених у запомоговій організації тисячу долярів, які його родина певно дістане на случай якого нещастя для нього. Так поступають розумні люди других народів. І так треба поступати й нам. Не спускаймося на те, що хтось дасть нам ласку на случай нещастя, — бо ласка на скорім кони їздить, і частенько ті, що радіби заратуватися, не мають права сього зробити. Чоловік, що шанує свою людську гідність, не буде спускатися на чужу ласку, але буде старатися дістати право до забезпечення і всіми силами буде старатися, аби сього права не стратити. Люди, що легкодушно покидають свої права та спускаються на ласку, в світі не мають ніякого значіння. Світом верховодять ті, які не оглядаються на ласки, але стоять за свої права.

Держімся й ми своїх прав у запомоговій організації. Одиноким способом сих прав держатися є сповняти свої обовязки супроти організації. Боронім своїх прав через точне сповнювання сих обовязків, які прецінь ми самі на себе взяли.

КОМУ НА, КОМУ НІ...

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

„За кого-ж ти розпинався, Христе, Сине Божий?"— зойкнув колись з глибин свого палкого, повного любови до знедоленого люду, серця наш великий Поет, згадуючи про ті звірства й нелюдські муки, котрі завдавали Москалі народам Кавказу, коли завойовували сю перлину на земській кулі.

Перечитуючи тепер звістки про сучасне політичне й матеріяльне становище пролетаріяту в Совітських републиках, себ-то, значить, і на Україні, мимохіть питаєш: „За кого-ж ти розпинався, бідолашний, коли кровю обстоював тую „рабоче-крестьянскую" комуністичну владу й без розбору різав „буржуя"? Що-ж ти маєш тепер з того?... Хліб, мир і свободу, котрими спокусили тебе перевезені до Росії в німецьких запльомбованих ваґонах всесвітні політичні жулики? Де-ж той твій хліб? де той мир і де тая свобода?"...

Яскраві картини з животіння російського пролетаріяту свіжо подає „Соціялістичний Вістник", орґан РСДП меншевиків. Треба сказати, що сей орґан досі всі звірства й знущання большевиків над населеннем Совітських републик трактував лише, як... помилки і ввесь час обстоював на сторінках своїх визнанне совітів Европою. Се робилося ніби зі страху перед реакцією, яка може прийти наслідком падіння совітів, але кождий з читачів добре знав, що реакція тут лише про людське око, а головна причина в тім, що ворон ворону ока не виклює, бо-ж напр., Ц Комітет РСДП меншевиків складається **виключно** з таких самих „русских людей", як і большевицька верховна влада. Ні для кого також не є таємницею те, що коли-б в Совдепії стався наглий переворот, а не поступовне одвойовуванне влади в большевиків, то підчас перевороту все відбулося-б по приказці: кому скрутиться, а Жидови змелеться, бо-ж народ у своїх масах не звик розміркувати по-вченому над своїми нещастями, а мстити-меться жорстоко над тим, хто за сі довгі роки найчастійше попадався йому на очі, як представник комуністичної влади. Цілком зрозуміло, що російські меншевики в Ц Комітеті страшенно непокояться за свій, в більшости, звичайно, Богу винний, народ.

Але те, що коїться большевиками в Совдепії, вивітрило навіть у „Соц. Вістника" страх за те, що буде потім, і його співробітники перестають уже харцизтва іменувати „помилками", а, як то кажуть, звуть річи належним їм імем.

Часопис сей містить кореспонденції з Москви, з Харкова й т. д., і в них доводить, що не тільки про жадні завоювання революції пролетаріятови не приходиться вже балакати, а навпаки — йому лишається лише, коли не боротись, то зіпати на ввесь світ пробі, рятуйте. У робітництва знищено, одібрано навіть дореволюційні завоювання; всюда вводиться найбільш хижацьку систему оплати праці — здільну, себ-то не місячну там або тижневу, а скільки зробив, за стільки й діставай гроші,— і се все звичайно по найнижчій на світі розцінці. А будеш протестувати, то для гамування всяких незадоволень робітницько-селянська влада має і ГПУ, і ЧОН, і міліцію, підібрані з таких елементів, які в культурних краях постачають мешканців до кримінальних вязниць та на каторгу. Найстрашнійше-ж те, що всякий орґанізований протест майже неможливий, хоч озлобленість досягла до найвищої точки, і кара смертю вже навіть не лякає, тому не рідко можна чути, як робітники злобно кричать на большевиків: „коли вже вас, сволочів, вішати будем?" Але се — зойк розпуки, психичний надлом. Стара пролетарська ґвардія одкаснулась від політичної роботи, а нове покоління втягається в комуністичну психольоґію, отже що далі тягти-меться комуністичне засилля, тим сильнійше буде гниття пролетарської психольоґії й тим неминучійше діло скінчиться махновщиною, тютюниковщиною (?) й т. и. — „щиною".

Країна соціялізму, — констатує „С. В.", — вражає небувалим моральним розкладом, принесеним совітським ладом, вражає кольосальним поширенням проституції, жебрацтва й піяцтва. Більшість проституток вимушена йти на се джерело заробітку за браком иншого й через жебрачу оплату праці взагалі. На шлях проституції, власне, штовхає знаменита Бухарінська орґанізація комсомолу (комун. союз молоді), бо в ній вбачають біржу праці й через неї сподіваються знайти заробіток. А що значить записатись у комсомол, про се пророчисто інформує нас, не-совітських горожан, кореспондент з Харкова: „секретарі ком-ячейок у цинічній формі пропонують дівчаткам перестати буть дівчатами". Не дарма, — додає кореспондент, — юні, діточі видочки серед проституток мають назву „ленінського вербунку".

Жебрацтво вербується головним чином з робітників і селян. Новий тип жебрака — безробітний робітник: молодий, виснажений голодом, він, соромливо причаївшись де-небудь у куточку, просить на шматок хліба. Що до селян, то сі ходять ґрупами й семями. Єсть у Москві т. з. „дім селянина", вельми роскішний, але його призначено лише для показу чужинцям. Селяне, підійшовши до парадного ґанку сего дому й постоявши коло него без шапки, хрестяться і йдуть далі. А далі — роскішні склепи Мосельпрома, трестів, сіндикатів то-що, де від 9 до 12 год. вночі торгують для осіб „пролетарського походження" найтоншою ґастрономією, винами, шовками, аксамитом то-що. Проходять голодні селяне й поуз злачні місця комуністичного Моссовіту з незрозумілими для них написами „касино", де за зеленим столом в один вечір програється суми, на котрі протягом кількох місяців можна було-б прогодувати цілі села.

Так само ретельно совітська влада ширить і піяцтво. Воно, як каже „С. В.", „бичем бе в очі".

Перечитуючи такі красномовні вісти з того світу, мимохіть пригадуєш мудре означенне комуни, виголошене нашим селянином ще по першій навалі на Україну червоної московської орди. „Що-ж се за комуна така?" — питали в дядька. — Комуна?... — відповідав, подумавши, він. — Се виходить так: кому на, а кому ні!...

Комуністичні вершки захопили в свої руки і владу і всі добра, а пролетаріят, що власною кровю завоював їм се, дістав у подяку величезну дулю.

Ч.

СМЕРТЬ ЕВГЕНА ЯКУБОВИЧА

В середу, дня 27. мая, о годині 8. рано помер у Філаделфійськім Ґенеральнім Шпитали визначний український громадянин Евген Якубович.

Родився він 5. марта 1856 року в селі Шипинцях, на Буковині. По укінченню сільської школи пішов на науку до Чернівець, де покінчив учительський семинар. Став з першу вчителем на Буковині, а опісля вчителем у державнім карнім заведенню в Станиславові. Тут він зорґанізував на спілку зі своїм близьким товаришом, композитором Денисом Січинським хор при Українській Бесіді та був через довгі роки його диригентом. Разом з Денисом Січинським він основав українську музичну школу та став у ній учителем. Разом з ним він теж почав видавати Музичну Бібліотеку, збогачуючи сим способом українську музичну літературу.

Брав він усе живу участь і в чисто політичнім національнім життю та дбав за економічний розвій народа. Він був одним з основателів Достави, торговлі церковних річий, та її директором. Належав теж до дирекції Українського Позичкового Стоваришення. Австрійсько-польська влада дивилася з підозрінием на сю діяльність, а після втечі п. Мирослава Січинського зі станиславівської вязниці завісила Покійника в урядованню як одного зі запідозрених у допомозі при втечі.

В році 1914 приїхав він до Канади, а зараз на слідуючий рік переїхав до Злучених Держав. Тут він працював при українському товаристві Українська Бесіда в Ню Йорку, учителював в українській школі в Тейлорі, в Пенсилвенії, а в 1917 році був вибраний на уряд фінансового секретаря Провидіння в Філаделфії. На сьому становищи був він до самої смерти.

Поза своїми обовязками він знова все брав живу участь в народному життю української громади й всеї української іміґрації. Він став в Філаделфії диригентом Хору і не раз виступав з великим успіхом перед українською та чужою публикою.

Дня 10. мая сього року Покійний занедужав. Лікарі ствердили майндруючу рожу та порадили йому вдатися до шпиталю. Сюди він і перейшов в неділю, дня 17. мая. Та лікарі вже не вспіли його вратувати; цукрова недуга скомплікувала недугу так, що не дивлячися на сильну будову, він помер.

Покійний лишив по собі жену, котра живе в Станиславові, та четверо дітий, з котрих дві дочки вже замужем, а зі синів один служить при зелізниці в Данцигу, а другий вчиться техніки в Грацу. В Покійнім тратять вони свою важну підпору.

З Евгеном Якубовичом сходить до гробу примірний громадянин, який всюди сповняв взірцево свої обовязки, щирий робітник на народній ниві та людина великих товариських прикмет, які йому зеднували приятелів серед всіх, хто з ним стрічався.

Похорони його в пятницю, дня 29. мая, з Української Галі в Филаделфії.

ЗЕМЛЯ ЙОМУ ПЕРОМ.

„ДЯКІВСЬКИЙ ГОЛОС"

В Коломиї виходить орґан галицьких українських дяків п. з. **„Дяківський Голос."**

Ся часопись розвела тепер спеціяльну кампанію за поліпшеннем **долі українських дяків** у Галичині, яких є 4,000 а які тепер **дуже бідують.**

Часопись дала почин до загальної акції, щоб їм признано певні наділи землі з церковного поля.

Адреса ґазети така:

Дяківський Голос
Коломия, ул. Міцкевича 51
Східна Галичина, Европа.

Дякоучитель д. Микола Кіт з Миннеполис, Минн., присилаючи нам сю відомість, взиває і просить своїх товаришів по званню, щоб підперли сю фахову ґазету передплатою, бо тільки дякуючи матеріяльній допомозі вона зможе удержатись і довести акцію до успіху.

Річна передплата на „Дяківський Голос" виносить 2 доляри.

ДЕРЖАВА ОБОВЯЗАНА СТАРАТИСЬ ПРО ЗАОСМОТРЕННЯ КОЖДОГО ГОРОЖАНИНА.

Програму будучини устрою суспільности подав покійний соціяльний реформатор Попер Лінкевс у книжці „Загальний обовязок прокормлення як розвязка соціяльного питання". „Доки є так, — каже він — що бодай один одинокий чоловік голодує або не має забезпеченого удержання, так довго весь суспільний устрій не варта нішо". І він жадає, щоби держава давала кождому горожанинові достаточне заосмотрення, прокормлення, одяг, мешкання, лікарську поміч і догляд підчас недуги. Щоби се все осягнути, потрібна інституція „Найпотрібнійшого (мінімального) прокормлення або армія кормлення", яка те все витворювала би й доставляла. Що не належить до цього мінімума, то є люксус. Всі здібні мусять якусь скількість літ служити в армії прокормлення. Після відслуження приписаних літ є кождий свобідний, свобідний також від усіх матеріяльних журб. Коли хоче, то може жити скромним життям, або працею в свобідній приватній господарці уліпшувати собі життя. Попер-Лінкевс на основі статистичних даних із передвоєнних часів дійшов до переконання, що при помочи 13-літньої служби для чоловіків і 8-літньої для жінок, при 7 — 7½ годинній денній праці можна запевнити всім це мінімум істнування. Поступ техніки з часом може зменшити помало той час праці. Є вже й такі товариства для здійснювання „заґального обовязку прокормлення" у Відні й Франкфурті над Меном. Здійснювання? Чи не мрія воно? Абож то не були мрією тому сто літ: залізниця, літаки, телефони, бездротні телефони? Хто міг би напевно назвати щось мрією, що невмируща людська думка придумає?

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Кіт, Миннеполис, Минн.: Подаємо оповістку про часопись „Дяківський Голос". Цілої відозви не можемо помістити, бо сама акція дотикає дяків лиш у Галичині а в Америці не має приміненя.

ДОПИСІ.

НЕНТИКОК, ПА.

На поміч голодним селам.

Громади в Рон і Глен Лайон, Па. вчинил збірку по своїх церквах і вислали зібрану суму $150.00 прямо до Краевого Комітету (Краевий Союз Кредитовий, конто ч. 14.000) через First Nat'l Bank в Нентикок. Годиться зазначити, що банк не взяв ні одного цента за посилку, коли дізнався, що гроші призначені для голодних сел.

На сю суму зложили слідуючі в Рон, Па.: д-ка Емілія Струтинська $15.00, о. М. Струтинський $10.00; по $5.00 зложили: Нік. Бат, Н. Гриненко, Евст. Яхман, Гр. Хомяк, І. Малищак; по $2.00: І. Сивулич, Інт. Няй, Марія Лико, Марія Суховацька: Марія Гомбаль; по $1.50: Гр. Каплун, Марія Рудавська; д-ка Яхман $1.25; по $1.00: П. Сивулич, Т. Гулик, А. Грозьо, Т. Святнко, С. Репак, С. Пребіш, М. Югас, Л. Варяниця, М. Гордан, Т. Гловацький, І. Савчак, Х. Шалайда, М. Янощак, І. Грозьо, Гр. Михалицький, Кат. Сторожка, М. Суддя, Т. Буковчик, І. Билиця, І. Кузьмовський, Лешко Дидик, А. Петрочко, Т. Прожиралик, Т. Радко, В. Дзвінчик, І. Озога, Гр. Корба, Дм. Суховацький, П. Челак, Мелянія Цірка, Параскевія Сторожка, Настя Грозьо, Параскева Прожиралик, М. Стефанко, П. Здирко, Анна Клос, Параска Лех, Марія Пашкевич; по 75 цнт.: В. Дзябяк і Пелягія Стебницька; по 50 цнт.: Дм. Клос, М. Куцяп, Ів. Пісяк, Н. Дзябяк, Ева Цірка, М. Пашкевич, І. Святнко, В. Озога, П. Прус, А. Кузьмовський, В. Гонос, С. Грозьо, М. Мудрецький, Катер. Буковчик, Параска Шафран, д-ка Хомик, Марія Хомик, Мелянія Михалицька, Пелягія Радко, Марія Шалайда, Ева Гриненко, Анна Куца, Анна Вайна, Юрій Бора.

В Глен Лайон, Па. зложили слідуючі: д-ка Катерина Васенда $5.00; по $1.00 зложили: о. М. Струтинський, Ст. Кулик, Вал. Хованець, А. Кеблеш, М. Перемиський, П. Федак, С. Скородинський, Марія Кривяк, Марія Парила, Євфрозина Кец, Анна Ткач, Анна Гудак, Анна Долинська, Анна Коваль; по 50 ц.: Ф. Фуджак, М. Федак, П. Парила, В. Фуджак, І. Кеблеш, Марія Кевич, Анна Долинська, Анна Прислопська, Теодозія Москва, Анна Шимко, Анна Терентий і Олена Пишник.

Разом зложено на Глен Лайон $33.00, в Рон, Па. $119.00, усього разом $152.00. Коли зважимо, що обі громади досягають ледви 200 родин, та що це була збірка у церкві, а не по хатах, то мусимо признати, що наші Лемки доказали ділом свій патріотизм та щирість для рідного краю. Іменем голодних сіл в Галичині складаємо усім жертводавцям як найщирішу подяку.

о. М. Струтинський.
Петро Челак,
Теодор Цірка,
Антоній Фринцко,
Федір Фуджак.

МАСОВІ АРЕШТИ НА ВОЛИНІ.

Інтерпеляція посла С. Підгірського та товаришів до віце-премієра Ради міністрів, до міністра внутрішніх справ і міністра справедливости.

Від деякого часу почали кружляти на Волині чутки, що дефензива та поліція мають намір почати масові арештування між українським населенням. Повторювано імення визначних українських діячів, про яких арешт виразно говорили всі. Характеристичне те, що чутки ці почали появлятись з менту, коли поодинокі діячі й українські культурно-національні організації зміцнили свою культурно-освітню працю у звязку зі шкільною акцією, в якій українські родичі мали, згідно з законом, висловитись за рідною школою. Вся ця діяльність була сильно не по нутру польській поліції, дефензиві та оплачуваним нею ріжним руїнникам українського національного руху. Не тільки війти, поліцаї, ріжні громадські писарі, але і польські вчителі, шкільні інспектори, старостинські урядовці, старости — всі вони добачили в цій легальній українській праці протидержавний комуністичний, ворохобницький рух. Почали йти доноси на поодиноких українських діячів, на українські культурно-освітні організації. Всяка покидь викинена з української суспільности, всякі „отамани" Оскілки та платні агенти в своїх „Дзвонах" почали доноси на „Просвіту" та на українських діячів. Наслідком тої підлої праці — почались масові ревізії та арештування по всьому Волині. Не минула ця кара і міста Ковля, разом з повітом.

Кілька днів по доносі Оскілка поліція почала ревізії. В ночі з 31. березня на 1. квітня поліція разом з агентами дефензиви перевела ревізію в хаті бувшого посла на польський сойм дра Миколи Пирогова. Без огляду на те, що Пирогова знають у всьому місті як некомуніста, без огляду на факт, що поліція та слідча влада мала вже нераз нагоду переконатись, що п. Пирогів ніколи не займався і не займається ніякою иншою працею крім чисто культурно - освітною, поліція посеред ночі вивернула верх дном його хату і нічого не знайшла. Його арештували і щойно по кількох годинах випустили. Відтак поліція переведа ревізії у пп. Семена Євтушка, Олександра Лисневича, Гринюка, Леонтія Познякевича, Семенюка, Олійника, Луцкевичівної, Володимира Лаховського, Павла Силки, Власа Малашевського, Якова Юзефовича, Гриця Парфенюка, Сергія Вітрика. Гриця Цішинського, Калістрата Шума, Павла Білоуса, Михайла Баховця, Пономарева, Севастіяна Коровяка, Кулиція та Юрія Познякевича і всіх їх арештувала, хоча при ревізії не найшла нічого.

Відтак перевели ревізію в мешканців села Голоби, ковельського повіту: у Петра Зибицького, Іляріона Зуба, Олександра Щесюка, Филимона Крися, мешканця села Вовчицька Володимира Наумчика, мешканців села Мизово — Андрія Поляка та Мисуляка, села Колодниця — Ляховського та Романа Мигулю села Городищі: Барбарука, Якова Фалюша, Савки Гушенця, Михайла Олексюка та Мусія Миронюка, села Грядок; Хведора Білинського, Пилипюка, села Шайно: Захарія Кипріяна та Хомяка, з містечка Мельниці; Шлярука та Олекси, Марцинюка, а в Ковлі секретарки „Просвіти" Ольги Ріпецької.

Усіх тут згаданих поліція арештувала та відставила до Ковля. У численних селян перевела ревізії: нпр. у селі Волошках, у хаті ґромадянина Джума, у Любитові у православного священика Лопуховича і у ріжних селян, в містечку Туриск у Ржещків, у селі Старі Кошари, де заарештували Вакулу Богданчука та Марка Семанюка. Вся їх вина була в тім, що вони брали діяльну участь у шкільнім плебісциті, а деякі, як Роман Мигула з Колодниці, влаштовував святошні Шевченківські вечерниці у своїх селах. Арештованих держали кілька днів у дуже негігієнічних умовинах, у студіні, нікого до них не допускали і ніхто не в силі був розяснити, за що кого арештували. Увесь повіт був обурений, бо не було села без масових ревізій та арештів. По кількох днях деяких випустили, але взяли з них зобовязання, що не вийдуть поза межі Ковля. Таким робом відобрали населенню свободу рухів. Минали тижні, а заінтересовані особи не могли розяснити, яка доля зустріла близьких їм арештованих осіб. Навіть на Великдень не допустили родичів до їх арештованих дітей, а жінок до мужів. Між арештованими є недужі, як нпр. Андрій Поляк, який саме вернув зі Закопаного, якого негайно арештували. — або Володимир Наумчик, відавна хорий на груди.

По місті та повіті кружляють уперті звістки про страшне катування арештованих на поліції і у вязниці. Оповідають про мучення Шума, Ляховського, Малашевського та инших. Минає четвертий тиждень від їх арештування, а до цього часу не відомо, за що ці люди арештовані. Твердження, що вони належали до комуністичних „ячеек" не має ніякої підстави. При ревізії не найдено у них нічого. Чи є підстава до необхідности арешту в видуманих доносах ріжних агентів, які одержують за це заплату!? Майже всі арештовані — селяне. Їх арешт болюче відбивається на їх господарстві. Весняний час домагається робітників, а вони сидять в арешті. Арештовані виключно Українці.

Подаючи все це до відома, підписані звертаються зі запитом:

1) Чи панам міністрам відомі факти масових арештувань посеред українського населення в Ковлі та ковельськім повіті?

2) Чи відомо їм, що до цього часу не розяснено, за що їх арештовано?

3) Чи панове міністри хотять розглянути справу цих масових арештувань?

4) Чи панове міністри хотять видати розпорядок, щоби всіх арештованих негайно випустити на волю?

ФІЛЬМА „ТАРАС ШЕВЧЕНКО"

Київський Більшовик пише: Робляться приготування для виготовлення великої фільми „Тарас Шевченко", в двох серіях для широкої публики і в одній серії для дітей, за сценарієм Михайла Панченка і Д. Бузька, під режисерством П. Чехардіна. Фільм буде обнимати біографію поета, добу, в якій він жив і його творчість. Визначні наукові сили, як академіки М. Грушевський, С. Єфремів, А. Кримський, О. Новицький і ин. будуть допомагати при виготовленні фільми своїми вказівками, порадами, матеріялами. Для витриманости фільми з боку історичного й етнографічного, переводиться робота фотографування експонатів київських музеїв, під керовництвом проф. Щербаківського, Ернста, Онищука, Новицького та инших. Режісер Чехардін набірає артистичні сили. На ролю Тараса Шевченка запрошено О. Саксаганського. Мається на увазі запросити до участи у фільмі також М. Заньковецьку і багато визначних молодих українських артистів. З Києва режісер і автор ідуть до Яготина для сфотографування маєтку Репніна, парку, озера і т. п. та до Кирилівки для сфотографування місцевостей і предметів звязаних з імям Т. Шевченка.

ВІДГАДУВАННЯ ДУМОК.

До Парижа приїхав німецький відгадувач людських думок Кан і робив там свої цікаві спроби в кругах учених і визначних Французів. Кан відгадує людські мисли в той спосіб, що каже комубудь написати якусь гадку на папері в своїй неприсутности, картку сховати, або передати иншій особі, а навіть спалити, а тоді він приходить з другої кімнати і точно говорить, що хто написав був на картці.

Французські учені робили з ним дуже докладні досліди і ствердили, що яканебудь ошуcка з боку Кана є неможлива. Кан має дійсно якусь духову здібність, досі ніким недослідженy, при помочі котрої він „очима душі" читає написані потай його особи думки. Ці відгадування дивного Німця викликали чимало заінтересовання в столиці Франції так, що навіть дуже визначні люди, а між ними бувший міністер-президент Барту, запросили Кана, щоб він повторив свої спроби в їхнім кружку. Деякі з присутних таки не вірили таємній штуці Кана і позакладалися, що Кан не відгадає їхніх думок. Одначе всі вони програли.

Міністер Барту хотів собі ще й пожартувати і намовив одну присутну паню, щоби написала що вона любить одного славного французького політика. Вона це й зробила, очевидно в неприсутности Кана. Тоді закликали відгадувача. Він сказав наперед кинути картку в піч і спалити її, а відтак все до чиста сказав, що було написане на картці.

Присутні дивувались таємній здібности Кана і реготались з жарту Барту.

ПРО ПЯНОГО ЧОЛОВІКА.
(Легенда).

В ті блаженні часи, коли ще Христос з апостолами ходив по землі, назустріч йому попався скажений пес на дорозі.

Петро перестрашився й каже:

— Звернімо з дороги, Господи, скажений пес біжить.

Христос усміхнувся й відповів:

—Чого Петре? Він пробіжить повз нас і не зачепить.

Посторонилися кришку — пес пробіг.

Другого разу йдуть вони селом, а на зустріч їм — пяний чоловік іде. Від плота до плота колесить вулицею. Світа божого не бачить.

Христос тоді й каже:

— Ось тепер, Петре, звернім, і то яко мога швидше, до кого будь на подвіре. — Пяний чоловік іде нам на зустріч.

Петро здивовано питає:

— Чому це так, Господи? Пса скаженого не боїшся, — а цеж чоловік!

І попростували собі вулицею на зустріч.

Але той перший, як тільки порівнявся з ними, так і давай їх картати на чому світ стоїть. Вже він лаяв їх, і бештав їх, з кулаками скакав — до схочу. Доки язик йому не задубів..

Тоді Христос і каже до Петра:

— А що, не казав я тобі, Петре, звернімо з дороги — пяний чоловік іде!...

Пилип Павлюк.

ЯПОНСЬКІ МАНЕВРИ.

У відповідь на американські тихоокеанські маневри організує Японія великі морські маневри рівнож на Тихім океані, в яких буде в спосіб маневровий повторена морська битва під Чушімою.

ЗАВЗЯТА СТАРУШКА.

Майже шістьдесятьлітня бабця, пані Доннет, яка живе в Ірвінгтон, над заливом Гадсон (Канада) любить дуже собаки. Недавно вийшла вона зі своїми двома псами на прохід. До компанії прилучилося ще пять псів з сусідства, які вганяючи один за другим, забігли на крихкий лід і заломалися. Ратуючи собак, пані Доннет сама впала в воду, та всетаки шість зі своїх чотироножних приятелів виратувала. Семий пес втопився. Та тоді вона сама не могла добутися і двом великим собакам прийшлось її рятувати. Один пес держав її за обшивку, а другий гавкав поти, поки люде не надбігли і не вирятували старухи з води. Вона пішла домів, передягнулася і навіть не простудилася.

ЯК УСМИРЯЮТЬ ДИКИХ ЗВІРІВ?

В звіринцях і цирках бачимо, як найстрашнійші хижаки бавляться з людьми наче котята та виконують їх накази без крику — лиш на легкий рух руки, або навіть на сам погляд. Хто не вдоволиться лиш враджінням виду, а застановиться глибше над такими цирковими продукціями, буде глядати дороги, якою приходиться до так видосконаленого опанування звірят. Ті дороги дуже терністі, бо не кождий має силу і здатність заволодіти над дикими звірами, а хоч має того сильного духа, то часто паде жертвою свого улюбленого заняття. Декому здається, що кождий може стати усмирителем звірів. Так воно не є, бо це не ремесло, якого можна навчитися.

Між усмирителем а диким звірем мусить прийти до спорідненя душ, до приязни, опертої на взаїмнім довірю. Один одного не сміє боятися. І тут насувається питання, чи звірина має душу. Якщо душею зовемо збір тих всіх явищ, як память, відчування, — що відбивається в терпінню звірят, їх радощах, смутку, гніві, страху, вдячности і мести, — мусимо признати, що звір не лиш своїм організмом, внутрішньою будовою, але також у психольоґічних явищах схожий на людину. Прецінь він є так само твором природи як людина, то мусить бути деяка подібність. А коли застановимося над вдячністю, то хто знає,-чи пес не виходить в кращому світлі ніж людина?

На тій душевній близкости будується штука усмирення звірят, — не лиш коня, пса, кота, вола і птиць, але також таких хижаків як тигр і лев.

Оповідає про ту штуку один з найздібнійших усмирителів звірят — Віллі Петерс. Перед 44 літами зголосився він як ґімназійний матурист у власника цирку Гаґенбека з наміром стати усмирителем звірів.

„Найрадше працюю — каже Петерс — з тиграми, бо вони інтеліґентнійші від львів і — чеснійші. Скорше розуміють накази, за те своєю рухливістю більше небезпечні. Чесність їх, о скільки так можна висловитися, полягає в тім, що свій скок на чоловіка він попереджує і заповідає своїм виглядом, чого у льва нема. Тигр чимсь несподівано поіритований проявить свій гнів в очах, — крім цього на хребті зїжиться шерсть, а голова і вуха стягнуться в зад.

З початку мушу по кілька годин денно сидіти сам-на-сам в клітці зі звірем, з залізним друком і револьвером в руках та без упину вдивлятися в нього. По кількох тижнях такої німої, не дуже солодкої розмови, набирає звір довіря, що я єму нічого злого не зроблю. Все дістає від мене корм і те його з часом уласкавлює. Коли тигр в добрім „гуморі", то дивно дмухає. Я наслідую його звук і через те постепенно стаємо приятелями. Щойно тоді можна зачати вчити його деяких рухів".

Найбільш небезпечними є звірі в порі їх парення. Дуже лагідний і здавалосяб вже зовсім освоєний лев кинувся був в часі парення на Петерса, драпнув його по лици і розкусив йому рамя. Виратував Петерса від неминучої смерти — не чоловік! бо люди втікли — але другий лев. Кинувся на тамтого, стиснув його за горло і прогнав, а сам положився біля Петерса наче вірний пес на сторожі, доки не прийшли люде на поміч. На щастє, лиця глибоко не роздер, бо мав привичку „обкусувати собі пазурі", як то роблять нервові діти.

Звичайно тресують звірят голодом і биттям, але Петерс каже, що тресура оперта на заприязненню є тревалійша.

Замітне, що деякі звірята в ніякий спосіб не даються освоїти, а то африканський дикий пес, тасманський вовк, чорний яґуяр, леопард, американський рись. Вони непонятливі, а крім того задержують свої дикі, хижі інстикти: свою підступність та лукавство.